

תורתך שאלתי

אחת.
שאלתי
למדתך נענית ונהנית

עיון בפרשת השבוע דרך שאלות ותשובות

בעלון זה מגוון שאלות ועליהן מקבץ תשובות מתוך הספר
'תורתך שאלתי', מבית אחת שאלתי

גליון פרשת ויקה"פ תשפ"ג

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קֹדֶשׁ שַׁבַּת (לה, ב)

מדוע פתח במצות שבת ואח"כ ציווי המשכן?
רש"י: "הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן,
לומר שאינה דוחה את השבת".

רבי חיים פלטיאל: "הגיד לכם שבת תחלה שאם היה מגיד
לכם מעשה משכן תחילה היה חביב עליכם ושוב אפי' היה
מגיד להם מעשה שבת שוב, אפי' כשיגיד להם מעשה משכן
לא יעשו בשבת".

**וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לָבֶן אֶתְנָה בְּחֻמָּה
טוֹו אֶת הָעֵזִים (לה, כו)**

חז"ל: חכמה זו נעשתה ע"י מרים (סוטה יב).
רבי חיים קניבסקי: זה מרומז בפסוק 'וְכָל הַנָּשִׁים ... בְּחֻמָּה'.
מרים היתה חכמה, שהרי היא היתה מילדת, ומילדת נקראת
חכמה, כפי שכתוב: 'איזהו חכם הרואה את הנולד'.

**וַיְצַו מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בְּמַחְנֵה לְאֹמֶר
אִישׁ וְאִשָּׁה אֶל יַעֲשׂוּ עוֹד מְלֶאכֶה... (לו, ו)**

"מכדי, זריקה תולדה דהוצאה היא, הוצאה
גופה היכא כתיבא? אמר ר' יוחנן: דאמר קרא
'ויצו משה ויעבירו קול במחנה'" (שבת צו):

ניתן למצוא רמז מטעמי המקרא לאיסור הוצאה. אדם
מתחייב על הוצאה רק כשעקר חפץ שמונח על מקום שרחב ד'
על ד' והניח במקום רחב ד' על ד'. כך גם טעמי המקרא של
פסוק זה: מונח רביעי, זרקא, מונח רביעי. לרמז שהעקירה
וההנחה מוצרך להיות מונח רביעי, דהיינו על מקום ד' על ד'.

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלֶאכֶה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קֹדֶשׁ שַׁבַּת (לה, ב)

מדוע נכתבו ששת ימי המעשה?

אפריון: לאדם שאינו מאמין שפרנסתו משמים, וחושב 'כוחי
ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה' קשה לשבות בשבת. הוא
סבור שאם ישבות תחסר לו פרנסה. כדי להסיר קושי זה
ציוותה התורה תחילה על שמירת השבת, שיידע שפרנסתו
בכל השבוע מהקב"ה. ואז יקל עליו לקיים את ההמשך
"וביום השביעי תשבות".

לֹא תַבְעֲרוּ אֵשׁ... בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת (לה, ג)

מדוע מכל ל"ט אבות מלאכה הזהיר הקב"ה
באופן מיוחד רק על הבערת אש?

רשב"ם: "לפי שביו"ט כתיב 'אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו
יעשה לכם', שם הותרה הבערת אש לאפות ולבשל, אבל
בשבת כתיב 'את אשר תאפו אפוי, מבעוד יום, ואת אשר
תבשלו בשלוי', לכך מזהיר כי בשבת לא תבערו אש למלאכת
אוכל נפש וכ"ש שאר מלאכות שאסורין אפי' ביו"ט".

כָּל מְרִים תְּרוֹמַת כֶּסֶף וְנַחֲשֶׁת (לה, כד)

מדוע בכסף ונחושת כתובה לשון הרמה,
ואילו בזהב (לעיל פס' כב) לשון תנופה?

רבי שלמה קלוגר: הזהב נועד לכפר על מעשה העגל, וכדברי
חז"ל: יבוא זהב שבמשכן וכפר על זהב שבעגל. כל הקרבנות
הבאים לכפר טעונים תנופה, בניגוד לכסף ולנחושת שהיו
נדבה, שבה אין צורך בתנופה, אלא רק הרמה.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל Office@shaalti.co.il; בוואטסאפ 052-9453811

שבת החודש – שמות פרק יב

דברו... בעשר לחדש הזה ויקחו (יב, א)

מתי יהיה הדיבור ומתי הלקיחה?

רש"י: דברו היום, בראש חודש, שיקחוהו בעשור לחודש. (שפתי חכמים מבאר שהמילים 'בעשור לחדש הזה' מוסבות על 'ויקחו', ולא על האמירה).

מלבי"ם: "דברו... בעשר", שבעשור ידברו אל בניי, שכן מורה האתנחתא שמוסב למעלה... דעיקר הדבור יתחיל בעשור".

בעשר לחדש הזה ויקחו להם (יב, א)

מדוע הצטוו לקחת בעשור לחודש?

אבן עזרא: היום העשירי בחודש הוא יום מיוחד, ומציין שהסתיים שליש מהחודש.

רבינו בחיי: משום שצריך לבדוק קרבן 4 ימים לפני הקרבתו.

שה לבית אבת שה לבית (יב, א)

מדוע הצטוו להביא שה דוקא לקרבן פסח?

רמב"ן: משום שמזל טלה בחדש ניסן נמצא בכוחו הגדול. הקב"ה ציווה לשחוט טלה ולאכול, להודיע שלא בכח מזל יצאנו ממצרים, אלא בגזרת הקב"ה.

אלשיך: השה שימש קטגור לבני ישראל, שעבדו אותו. כנגד זה, התיקון יהיה בהקרבתו, בניגוד לעבודתם לשה שכל אחד עבד בפני עצמו, בשחיטת הרבים ששוחטים לה' מתקנים הם את החטא, והופך להם הקטגור לסגור.

ואכלו את הבשר... צלי אש... (יב, ח)

מדוע 'צלי אש', ולא בישול רגיל?

רשב"ם: הואיל וכל ענייני האכילה היו בדרך חיפזון ומהירות, כאדם שנחפז ללכת.

חזקוני: לצלי יש ריח חזק, שנודף למרחק. הקב"ה ציווה אותם לאכול צלי, כדי שריחו יגיע לאפם של המצרים, שיידעו שבני ישראל אוכלים את אלוהיהם.

ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים (יב, יב)

מדוע?

רשב"ם: הואיל ופרעה בטח באלהי מצרים, ואמר 'מי ה'".

רלב"ג: כדי לאמת לבני ישראל, שאין שום צד אלוהות באילולי מצרים.

ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא לה' (יב, יא)

מדוע 'בחפזון'?

אבן עזרא: כדי שלא יתעכבו, שימהרו לאכול לפני בוא רגע המשחית, שיפסח הקב"ה על הפתח. מסיבה זו ציווה אותם הקב"ה להכין צלי אש, שיתבשל מהר יותר.

הדר זקנים: שיזדרזו בטרם יקומו עליהם אויביהם.

כלי יקר: הואיל ומצרים היתה מלאה גלולים, לא היה מקום לשכינה שם. הקב"ה ציווה עליהם לצאת בחפזון, למהר להקביל פני השכינה.

והיה הדם לכם לאת על הפתים (יב, יג)

מדוע נדרשו לשים דם לאות?

אור החיים: המשחית אינו מבחין בין רע לטוב. הקב"ה ציווה ששימו דם לאות, שיידע שלא לפגוע בבתי בני ישראל.

רש"י הירש: הדם הינו ביטוי סמלי להתמסרותם המוחלטת לידי הנהגת ה'.

לקבלת הגיליון נא לשלוח את המילה 'מעוניין'

במייל Office@shaalti.co.il; בוואטסאפ 052-9453811

את הקושיות תשאירו לליל הסדר!

כי ישאלו
ההגדות שיעשו לכם סדר בליל הסדר!
מאת המחבר:

הרב חגי ולוסקי

מעל 500 שאלות (כ-100 שאלות בהגדה לילדים) ועליהן לקט תשובות תמציתיות ממפרשי התורה וההגדה.

מאפשר ומסייע לעורך הסדר לשתף את המסובים בקיום מצות סיפור יציאת מצרים בדרך של שאלות ותשובות

הזמינו עכשיו והמשלוח בדרך אליכם:
סיקרו את הברקוד

היכנסו לאתר: shaalti.co.il
במייל: office@shaalti.co.il
בטלפון: 058-3213811
בוואטסאפ: 052-9453811

עוד ספרים מבית: **אחתי שאלתי**
למרות נענותי ונדנתי